

19 jul 2024 -16:00

Optimalisatie van de federale strategische voorraad in het kader van gezondheids crisissen

Om op de urgente vraag naar medisch materiaal tijdens de COVID-19 pandemie een antwoord te bieden, heeft ons land sinds 2020 een ruime strategische voorraad aangelegd van geneesmiddelen, vaccins, medische hulpmiddelen, testmateriaal en persoonlijke beschermingsmiddelen zoals mondklappers. De FOD Volksgezondheid zorgt voor de opslag en het beheer ervan. De voorraad kan worden gebruikt om zorgverleners en instellingen te bevoorraden in tijden van nood of tekorten tijdens gezondheids crisissen in België en in andere landen.

Vele aankopen werden de afgelopen jaren gedaan op een moment dat niemand wist wat het verloop zou zijn van de Covid-pandemie en er op de markt schaarste heerste. Zeker in het begin van 2020 waren er bijna geen mondklappers, geneesmiddelen of medische hulpmiddelen te vinden. Hierdoor zijn in en na de eerste coronagolf (vooral in Q2 2020) veel aankopen gedaan (men kocht wat men kon) om zoveel mogelijk middelen in te slaan voor de komende golven die ons land te wachten stond.

Ook voor de COVID-vaccins was er veel onzekerheid over welke van de vaccins die in ontwikkeling waren uiteindelijk zouden werken. België nam tijdens de Covid-crisis deel aan de Europese groepsaankoop van de verschillende COVID-vaccins (de zogenaamde Advanced Purchase Agreements die de Europese Commissie afsloot met Pfizer-BioNTech, Moderna, AstraZeneca, Janssen en Novavax). Op die manier werd het risico gespreid en kon België, na goedkeuring in de IMC Volksgezondheid (waar alle regeringen van dit land vertegenwoordigd zijn) op basis van diverse wetenschappelijke adviezen, ervoor zorgen dat ze spoedig over voldoende vaccins zou beschikken om gedurende enkele jaren haar bevolking te vaccineren. Vermits meerdere van de ontwikkelde vaccins uiteindelijk werkzaam bleken, leidde dit tot een overschot. België kon daardoor via Covax en bilaterale overeenkomsten COVID vaccins aan ontwikkelingslanden doneren. De vraag vanuit die landen daalde evenwel snel en er is sinds enige tijd geen vraag meer naar.

Om verschillende redenen bleken de exact benodigde hoeveelheden COVID-vaccins moeilijk in te schatten, aangezien deze afhankelijk waren van de goedkeuring van de vaccins in kwestie en hun werkzaamheid en veiligheid, twee onbekende factoren tijdens de pandemie. Deze aankopen waren voorzien om het worst-case scenario het hoofd te kunnen bieden. De opkomst van telkens nieuwe varianten zorgt er regelmatig voor dat er nieuwe variant-aangepaste vaccins dienen te worden geproduceerd, waarna er geen vraag meer is naar de eerdere, niet aangepaste vaccins. Ondanks de hoge vaccinatie- en boostergraad in België blijven er op die manier telkens een hoeveelheid dosissen ongebruikt en vervallen ze uiteindelijk. Bij sommige vaccins waren meerdere dosissen nodig voor de effectiviteit.

Er zullen 8,6 miljoen dosissen COVID-vaccins vernietigd worden. Naast de vaccins zijn er ook andere producten waarvan de houdbaarheidsdatum overschreden is, zoals testen, reagentia, geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en ook producten die niet aan alle normen voldeden, zoals sommige mondklappers, die moeten vernietigd worden. Er zitten ook geneesmiddelen bij die werden aangekocht in het kader van de humanitaire hulpmissie naar Turkije in 2023 en vaccins tegen apenpokken. Op die manier worden ook onnodige opslagkosten vermeden en komt er plaats voor nieuwe producten. De waarde van de volledige te vernietigen voorraad bedraagt 207 miljoen euro en de kosten voor het vernietigen van het materiaal worden geschat op 165 000 euro.

Om de beste strategie voor het beheer van de federale strategische voorraad te bepalen, werd in mei 2022 het interdepartementaal Platform Strategische Farmaceutische Stock gelanceerd. Dit platform is

samengesteld uit de FOD Volksgezondheid, het FAGG, het Nationaal Crisiscentrum en Defensie. Zijn voornaamste taak is de minister van Volksgezondheid te adviseren over de samenstelling en het globale beheer van de strategische voorraad. Verder is er een Purchase Committee waarin de FOD Volksgezondheid, de deelstaten en experts vertegenwoordigd zijn om te antwoorden op Europese Joint Procurements voor de aankoop van Covid-vaccins. Bij de samenstelling van de strategische voorraad wordt systematisch gestreefd naar een zo duurzaam mogelijke voorraad, met de verplichting om vernietiging van producten zoveel mogelijk te vermijden. We moeten proberen ervoor te zorgen dat er voldoende voorraad is om aan de behoeften te voldoen bij een mogelijke volgende gezondheids crisis. Langs de andere kant moeten we een te grote voorraad vermijden, omdat veel producten een vervaldatum hebben en onvermijdelijk op een bepaald moment vernietigd moeten worden. De FOD Volksgezondheid is nauw betrokken bij onderhandelingen op Europees niveau om de hoeveelheden efficiënter te beheren en gaat regelmatig in overleg met de Belgische deelstaten om hun behoeften voor de vaccinatiecampagnes zo goed mogelijk af te stemmen.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu
Galileelaan 5 bus 2
1210 Brussel
België
+32 2 524 97 97
<http://www.health.belgium.be>

Annelies Wynant
Woordvoester (NL)
+32 2 524 97 38
+32 485 73 44 05
annelies.wynant@health.fgov.be

Justine Cerise
Woordvoester (FR)
+32 (0)499 27 40 30
+32 (0)2 524 99 13
justine.cerise@health.fgov.be